

İRAK'IN SİYASİ TARİHİNDE TÜRKMENLER

Yüzyıllardır her türlü baskı ve zulme göğüs gererek kültürlerini korumaya çalışan Türkmenler, büyük bir kararlılıkla günümüzde de kültürel ve siyasi haklarını savunuyorlar.

Dr. Nefi Demirci

Tarih boyunca başta kadınlar olmak üzere tüm Türkmen halkı bilinçli bir şekilde liderlerinin yanında yer almışlardır. Türkmenlerin gönül, iş ve fikir birliği içinde âdeta tek vücut olmaları umut ve gurur vericidir. Bizim arzumuz; bu gururu Türkiye Cumhuriyeti'nin, Türk Milleti'nin ayrılmaz bir parçası olan Türkmenleri unutmadığını göstererek taçlandırmasıdır.

Telafer'den Mendeli'ye kadar uzanan topraklarda, yani Türkmeneli'nde yaşayan Türkmenler nasıl oldu da bu duruma geldi veya getirildi? 1918 yılından beri sadece Irak'ta yaşayan Türkler değil, Anadolu Türklüğü de yok edilme tehlikesi ile karşı karşıya idi. Yüce Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'ni kurarak Anadolu'da yaşayan Türklerin imdadına yetişmişti. Ama ne yazık ki, Irak Türkmenleri hâlâ "Vay" içindedir.

Birde vay.

İkide vay, birde vay.

Bir derde men düşmüşem,

Desem vay, demesem vay.

Irak Devleti'nin kuruluşu ve siyasi tarihindeki gelişmelere göz attığımızda, üç milyon Kerkük Türkünün kimliğini ve geleceğini korumak için, yaşadıklarını, ma-

ruz kaldığı katliamları ve bugünlere nasıl geldiklerini çok iyi görebiliriz.

Osmanlı İmparatorluğu'nun I. Dünya Savaşı'ndan yenik çıkmasıyla, petrol hayalleri kuran İngilizler, galibiyetin verdiği güvenle, daha önce tasarladıkları planlarını hayata geçirmek amacıyla, 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Mütakeresi'nin 7. maddesini bahane ederek, anlaşma şartlarını ihlal ettiler. Türk kuvvetlerinin 15 Kasım'da Musul'dan çekilmesiyle Musul'u işgal eden İngilizler Musul için ilk adımı atılmış oldu. Yüce Atatürk, Ali İhsan Paşa'nın Musul'dan ayrılmasının ne denli yanlış bir karar olduğunu Nutuk'ta ayrıntılı olarak anlatmaktadır.

Sevr Antlaşması ile Türklere verilmeyen Musul; devlet geleneği olmayan, Kürtlere verilmeye çalışıldı.

Kürt Devleti'nin kurulma amacını düşündüğümüzde bugün tarihin tekerrür ettiğini ve aynı senaryonun oynandığını söylemek zor olmaz. Terör örgütleri vasıtasıyla bölgede huzursuzluk yaratmak, boşalan bölgeye Kürtleri yerleştirerek devlet kurmalarını sağlamak bu sayede Ortadoğu petrolünü kontrol etmek kulağa çok da yabancı gelmemektedir.

Başta İngiltere, Fransa ve Rusya olmak üzere Batılı devletlerin Osmanlı İmparatorluğu'nu parçalayarak

zengin yeraltı ve yerüstü bayraklarını ele geçirme planları iki asır önceye dayanmaktadır. Yüzyıllardır Türkmen toprağı olan Irak ve Suriye de bu planların temelinde yer almaktadır. Anavatanımızın birliğı ve milli menfaatlerimiz gereğı Şark Meselesi'nden Sevr'e giden süreci doğru okumamız gerekmektedir. Çünkü plan bütün sıcaklığı ile yürürlüktedir ve her geçen gün biraz daha önem kazanmaktadır.

Irak Devleti'nin Kurulması ve Türk Katliamları

23 Ağustos 1921 tarihinde suni olarak kurulmuş olan Irak Devleti'nin başına, Türkmenlerin red oyu vermesine rağmen, sözde halk oylaması ile Şerif Hüseyin'in oğlu Faysal tayin edilir. Türkler sistematik olarak göçe zorlanmış ve katliamlara maruz kalmıştır.

İngilizler tarafından hazırlanan ele geçirme planları, yönetimleri, yönetici kim olursa olsun, bu amaca hizmet etmiş, Türk kimliğı yok sayılarak Kürt kimliğı öne çıkarılmıştır. Türkler, Arap ve Kürt dayanışması ile dünyanın gözleri önünde katliamlara maruz bırakılmıştır.

İlk katliam, 1924 yılı Kurban Bayramı arifesinde yaşandı. İngiliz paralı askerleri çarşı ve pazarları yağma ederek, makineli silahlarla halkı taradı. Bu insanlık dışı olayda, 200'e yakın Türkmen şehit oldu. Halkı teskin etmek amacıyla, failerin cezalandıracağını söyleyen İngiliz Komiseri, Türkçe bir genelge dağıttı.

1946 yılında, petrol şirketinde çalışan işçiler akşam iş çıkışında, Kerkük'ün zeytinlikleriyle bilinen güzergâh üzerindeki Gâvurbağı yakınlarında hiçbir sebep olmak-

sızın, polis kuvvetleri tarafından saldırıya uğradılar. Çok sayıda ölü ve yaralı olan bu katliamın sebebi Türk düşmanlığıdır. 1946 katliamında İngiliz Petrol Şirketi'nde, çoğunlukta olan Asuri işçilerin kışkırtılmasıyla katliamın gerçekleşme ihtimali yüksektir. Her zaman olduğu gibi toprağı kanıyla sulayanlar yine Kerkük Türkmenleri olmuştur.

1958 yılına kadar, Bağdat Pakti'na giren Irak'ta, Türklere az da olsa bir rahatlık sağlanmıştı. Anavatan Türkiye, eğitim için gelenlere kolaylıklar sağlıyordu. Eğitim amacıyla Türkiye'ye gelenler sayesinde, Türkiye Türkleri Irak'taki Türk varlığını yakından tanıma imkânı buldu.

15 KASIM 1918

30 Ekim tarihinde imzalanan Mondros Mütarekesi sonucu Türk Ordusu Musul'dan çekildi.

23 AĞUSTOS 1921

İngilizlerin desteğini alan Faysal Bin Hüseyin Irak'ın ilk kralı seçildi.

**4 MAYIS 1924
LEVİ KATLIAMI**

İngiliz kuvvetlerine serbest hareket emri verilmesi üzerine Kerkük yağmalandı. 200'e yakın Türkmen hayatını kaybetti.

12 TEMMUZ 1946 GAVURBAĞI KATLIAMI

Polis tarafından kuşatılan Türkmenler üzerine ateş açıldı. 16 kişi hayatını kaybederken 20'den fazla kişi yaralandı.

28 TEMMUZ 1959 KERKÜK KATLIAMI

General Abdülkerim Kâsım'ın gerçekleştirdiği darbe sonrasında affedilen Molla Mustafa Barzani'nin kışkırtmasıyla tırmanan gerginlik sonucu, Türkmenlere ait ev ve iş yerleri üç gün boyunca yağmalandı.

16 OCAK 1980 KERKÜK İDAMLARI

Saddam Hüseyin'in talimatlarıyla Albay Abdullah Abdurrahman, Doç. Dr. Necdet Koçak, Orman Bakanlığı Müsteşarı Rıza Demirci ve Kerkük eşrafından Adil Şerif idam edildi.

28 MART 1991 ALTINKÖPRÜ KATLIAMI

I. Körfez Savaşı sonrasındaki Kerkük ile Erbil arasındaki Altinköprü'de çıkan olaylarda Baas Ordusu yüzlerce Türkmeni kurşuna dizdi.

31 AĞUSTOS 1996 ERBİL KATLIAMI

Barzani ve Talabani arasında çıkan uyuşmazlık sonrasında silahlar çekildi. Barzaniye bağlı güçler, Talabani yandaşlarını püskürtmüş olanın verdiği zafer sarhoşluğuyla Erbil'deki Türkmen yerleşimlerini yağmaladı.

25 HAZİRAN 2013 TUZHURMATU KATLIAMI

Saldırıları protesto eden Türkmenlerin arasına sızan iki intihar eylemcisi üzerlerindeki bombaları patlattı. Aralarında ITC Başkanı Yardımcısı Ali Haşim Muhtarolu'nun da olduğu 13 kişi hayatını kaybetti. 71 kişi yaralandı.

9 HAZİRAN 2014 TUZHURMATU SALDIRISI

Tuzhurmatu'da bulunan Türkmen idaresindeki polis noktasına yönelik canlı bomba saldırısı sonucu 24 kişi hayatını kaybetti, 130 kişi yaralandı.

22 HAZİRAN 2014 BİNAVCILI BASKINI

Tuzhurmatu'nun Binavcılı Köyü'ne düzenlenen IŞİD baskını sonucu üçü kadın 23 Türkmen kurşuna dizilerek öldürüldü.

Kraliyet ve Nuri Sait yönetimi İngilizlerin işine gelmiyordu. Öğrenci ve işçi olayları bir hayli artmıştı. Bu olaylar bazen kanlı çatışmalara kadar varıyordu. Türkler bu olaylara karışmamaya özen gösteriyorlardı, çünkü her an kabak başlarına patlayabilirdi.

Hukuksuzluk ve kargaşa yaratanların başında Kürtler ve solcu Araplar geliyordu. General Kâsım, 14 Temmuz 1958'de kanlı bir askerî darbe ile yönetime el koydu. İlk icraatı, Rusya'da bulunan Molla Mustafa Barzani'yi affederek Irak'a davet edip, Kürtlere geniş haklar verilmesi oldu.

Molla Mustafa Barzani 8 Temmuz 1959 yılında, dünyada bugüne kadar eşine, benzerine az rastlanan, Kerkük Katliamı'nı, yani Kerkük soykırımını yaptı, ne yazık ki, dünya ve Türkiye bu insanlık dışı katliama sessiz kaldı.

1980 yılında suçları Türk olmak, görevleri yasal ve hukuki yollardan haklarını savunmak olan dört lider idam edildi. Dönemin siyasi liderleri, Saddam'ı kınamak yerine ona methiyeler düzdüler.

Sürgünler, Kerkük, Tuzhurmatu ve Altunköprü katliamları derken, bu günlere gelindi. Günümüzde de, referandum, Türk bayrağının asılması vs. karşısında kahraman Türkmen kadınlarının meydanlardaki direnişleri ses getirdi ve Irak ordusu Kerkük'e girdi. Peşmerge âdeta kaçarak Kerkük'ü terk etti.

Kerkük Bugün Ne Durumdadır?

Her ne kadar bu bölgeler ayrı ve iki sınır halinde görülseler de, avatanımızın menfaatleri ve Türk Mil-

leti'nin ilelebet payidar olabilmesi için, Türkmenlerin ve bölge Türklerinin içinde buldukları ölüm kalım meseleleri ele alınmalı komşu devletlerle birlikte çözüm aranmalıdır.

Petrolün önemi yüzyıllar öncesinden, başta İngilizler olmak üzere, sömürgeci devletler tarafından bilinmekte ve ele geçirme planları yapılmaktadır. Kerkük'ün ve Türkmenlerin başına ne geldiyse "kara altın" denen petrolden gelmiştir. Bugüne kadar olduğu gibi, bugün de aynı plan hayata geçirilmeye çalışılmaktadır.

2018 seçimlerinde, akla hayale gelmeyecek hileler sahtekârlıklar, elektronik sandıklarda usulsüzlükler yapıldığı ortaya çıktı. Her zaman olduğu gibi bu işte de Türkmenler zararlı çıktı. Kürtler Kerkük'te çoğunluğu alırken Türkler, Türk yurdunda azınlık duruma düşürüldü. Merkezi Hükümet hâlâ, çözüm yerine konuyu uzatmayı tercih etmektedir. Bütün bu haksızlıklara, bugüne kadar görülmemiş mezhep ayırımına rağmen, Türklerin şuurulu kararları, azim ve sabatı millî uyanışı, birliği ve dayanışmayı meydana getirdi.

1924 Katliamı'nda arazileri, zorla ellerinden alınmasına rağmen, dillerini, adetlerini, kültürlerini kısacası kimliklerini koruyan ve gayretleriyle örnek lan bu yalnız topluma sahip çıkılmalıdır. Sahip çıkılmaması halinde bile, "Men Türkem" diye haykıran Türkmenler, dillerini, yurtlarını, kültürlerini canı pahasına korumaya, ağyara bırakmamaya ve "Men Türkem" diye haykırmaya devam edeceklerdir.

Kerkük, Altunköprü ve Erbil'de Türkmenler, korkmadan, seçim sandıklarının sayılmasını istemektedirler. Kimlikleri, dilleri ve siyasi haklarına sahip çıkmak amacıyla genci yaşlısı, kadını erkeği bir millî mücadele vermekte, gece gündüz demokrasi nöbeti tutmaktadır.